Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan M en R
Van Bescherming persoonlijke levenssfeer
Via
Kopie aan
Afgestemd met

TER BESLISSING

Datum
12 november 2026

Onze referentie
BZ2634091

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij M en R
13 november 2026

nota

Addendum GA RBZ - EU-Syrie Associatieakkoord

Aanleiding

- In 2008 kwamen Syrië en de EU een Associatieakkoord (AA) overeen. In 2009 nam de Raad een besluit tot ondertekening van het akkoord en voorlopige toepassing van een deel ervan. Het akkoord is vervolgens nooit getekend door de CIE namens de EU.
- Deze week deelden EDEO en CIE het voornemen om het AA zeer binnenkort namens de EU te ondertekenen. De lidstaten zullen tijdens de RBZ van aanstaande maandag gevraagd worden te bevestigen dat de EU instellingen kunnen overgaan tot ondertekening.
- Indien de Raad zou instemmen, moet dit gemengde verdrag niet alleen door de EU maar ook door de individuele EULS worden ondertekend en geratificeerd.

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord om in de RBZ aan te geven dat NL een positieve grondhouding t.a.v. een EU-Syrië Associatieakkoord heeft, maar dat NL kanttekeningen plaatst bij de voorgestelde aanpak vanwege Internationale en diplomatieke belangen Internationale en diplomatieke belangen 2) meer tijd nodig is om een definitief akkoord te geven en daarbij het NL parlement te betrekken. Derhalve voorstellen om dit in de RBZ van december aanstaande opnieuw voor te leggen.
- Uw akkoord om de Kamer nog voorafgaand aan de RBZ informeren dat dit voornemen zal worden besproken tijdens de RBZ door middel van een aanvulling op de op 30 oktober jl. gedeelde Geannoteerde Agenda.

Kernpunten

- NL onderschrijft het belang van investeren in de EU-Syrië relatie. Een veilig en stabiel Syrië is in het NLse en EU-belang.
- NL heeft aanzienlijke belangen t.a.v. SYR, waaronder de inzet op migratiesamenwerking en afspraken over terugkeer van Syriërs die in NL

verblijven. Daarnaast is het van belang om een stabiel Syrië op te bouwen in een instabiele regio.

Internationale en diplomatieke belangen

- Het AA uit 2008 bevat politieke elementen (o.a. mensenrechtenclausule, migratie incl. afspraken over terug- en overname, non-proliferatie) en een handelshoofdstuk (tariefafspraken, markttoegang – zie achtergrond).

Internationale en diplomatieke belangen

- Ook de procedure roept vragen op: het AA stamt uit 2008 en de Raad heeft in 2009 een besluit tot ondertekening van het akkoord en voorlopige toepassing van een deel ervan vastgesteld. Het akkoord is vervolgens nooit getekend door de CIE namens de EU. Bovendien moet dit gemengde verdrag niet alleen door de EU maar ook door de individuele EULS worden ondertekend en geratificeerd.
- Sinds 2009 is de politieke situatie in Syrië wezenlijk veranderd.

Internationale en diplomatieke belangen

- De Kamer moet hierover geïnformeerd worden. Naast voorstel voor verzending van bijgevoegde Kamerbrief is het daarom ook voor de hand liggend om in de Raad aanstaande maandag te pleiten voor meer tijd om ook de visie van de Kamer mee te kunnen nemen over een EU-SYR AA voor een volgende RBZ.

Internationale en diplomatieke belangen

Toelichting

Elementen voorliggend Associatieakkoord
Een uitgebreide, actuele appreciatie van het voorliggende associatieakkoord uit 2008 dient nog te worden gemaakt en interdepartementaal afgestemd. Het voorliggende AA bevat o.a. de volgende politieke onderwerpen:

- Mensenrechten: Art. 2 clausule en afspraken over politieke dialoog waarin ook mensenrechten worden geadresseerd.
- Veiligheid en non-proliferatie, incl. committering aan relevante internationale verdragen (Art. 5);
- Migratie, incl. afspraken over terug- en overname (Art. 115);
- Samenwerking op energieinfrastructuur (Art. 106).

Kern handelshoofdstuk voorliggend Associatieakkoord

- Het handelshoofdstuk van het voorliggende AA is vergelijkbaar met andere akkoorden in de regio:
- Het voorziet in tariefvrije toegang tot de EU-markt voor Syrische industriële goederen en een stapsgewijze afbouw, over een periode van maximaal twaalf jaar, van invoerheffingen op Europese industriële goederen op de Syrische markt.
- Markttoegang voor landbouw, visserij en verwerkte landbouwproducten is, net als in andere AA's in de regio, geregeld via protocollen, met een periodieke evaluatie na drie jaar en de mogelijkheid tot verdere wederzijdse concessies.
- Syrië kan tijdelijke uitzonderingen toepassen om *infant industrie*s en sectoren in herstructurering of met ernstige moeilijkheden te beschermen.
- De afspraken over vrijwaringsmaatregelen, sanitaire en fytosanitaire maatregelen en het geschillenbeslechtingsmechanisme zijn WTO-conform.

Achtergrond besluitvorming Associatieakkoord in 2008-2009

- Betreft een voorstel voor een besluit voor de Raad tot ondertekening en voorlopige toepassing van een deel van het Associatieakkoord tussen de EU en haar lidstaten enerzijds, en Syrië, anderzijds. Dit besluit is in 2008 voorgelegd aan de Raad.[1] De Raad is in 2009 akkoord gegaan met ondertekening[2], maar het AA werd vervolgens nooit door de Commissie namens de EU getekend.
- Toenmalige M heeft in oktober 2009 aan de Kamer gecommuniceerd dat de ondertekening van het AA was aangehouden op verzoek van SYR en SYR "te kennen heeft gegeven zich nog verder te willen verdiepen in de consequenties van het aangaan van een associatierelatie met de EU".
- NL profileerde zich voorafgaand aan het Raadsbesluit sterk op de zorgen over de mensenrechtensituatie in SYR en heeft meermaals de positie ingenomen om met die reden niet akkoord te kunnen gaan. In okt. 2009 nam de Raad op NLs aandringen een verklaring aan die "de mogelijkheid onderstreept om het associatieakkoord – wanneer eenmaal afgesloten – eenzijdig te kunnen opschorten, indien Syrië zijn verplichtingen op het gebied van mensenrechten niet nakomt".

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

EU-krachtenveld

1 Commissievoorstel COM(2008) 853 d.d. 12 december 2008.
2 Raadsbesluit d.d. 17 augustus 2009 (https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9921-2009-INIT/en/pdf).

Internationale en diplomatieke belangen

Datum
12 november 2026

Onze referentie
BZ2634091